

PRZYKAZANIA KOŚCIELNE

Powszechnie wiadomo, że aby osiągnąć zbawienie należy przestrzegać Dziesięciu Przykazań Bożych. Coraz częściej natomiast zauważa się wśród katolików nieświadomość co do Przykazań Kościelnych, a nawet lekceważenie tych praw. **Święty Kościół katolicki jako Mistyczne Ciało Chrystusa ma prawo i władzę nadawania Przykazań Kościelnych.** Chrystus powiedział do Apostołów: „Cokolwiek zwiążecie na ziemi, będzie związane w niebie. A cokolwiek rozwiążecie na ziemi, będzie rozwiązane w niebie” (Mt 16,19).

Przykazania kościelne nie są dane po to, by nakładać na katolika dodatkowy ciężar, ale – jak mówi Katechizm – celem ich jest „zagwarantowanie minimum ducha modlitwy i wysiłku moralnego we wzrastaniu miłości Boga i bliźniego” (KKK 2041). **Przykazania Kościelne są więc wyrazem troski Kościoła o nasze zbawienie** i w oczach Boga obowiązują katolików tak samo, jak Dekalog. **Św. Antonin twierdził, że obowiązują one katolika pod sankcją grzechu śmiertelnego, czyli ciężkiego.** A św. Karol Boromeusz pisał, że kapłan ma prawo odmówić przy spowiedzi rozgrzeszenia osobie, która nie zna tych przykazań! **Jest to logiczne, bo skoro ich nie zna, jak ma je wypełniać?** Stąd i w rachunku sumienia winniśmy te Przykazania uwzględniać.

W 2002 roku watykańska Kongregacja Nauki Wiary na prośbę biskupów polskich zmieniła treść Przykazań Kościelnych. Podobne zmiany miały miejsce w 2013 r. Oto wyjaśnienie Przykazań obowiązujących katolików w Polsce:

1. W niedzielę i święta nakazane uczestniczyć we Mszy św. i powstrzymać się od prac niekoniecznych.

To przykazanie zobowiązuje nas do uczestnictwa w Ofierze Mszy św. jako najwyższej formie modlitwy i świętowania. Msza św. jest bezkrwawą Ofiarą Chrystusa, jest najdoskonalszym sposobem uwielbienia Boga, dziękczynienia Bogu, wypraszenia łask i przebłagania za grzechy! **Obowiązek ten spełniamy uczestnicząc w Eucharystii w dany dzień lub wieczorem dnia poprzedniego** (Kodeks Prawa Kanonicznego, kan. 1248). Stąd np. sobotnia Msza św. wieczorna jest już Mszą niedzielną. Czasami są pytania, czy jak ktoś pójdzie na Mszę wieczorną w sobotę, by mieć niedzielę wolną, to ma grzech? Nie, grzechu nie ma, ale czy taka postawa podoba się Bogu? Czy z takiej postawy będą Boże łaski? Starajmy się jednak korzystać z Mszy św. sobotniej wieczorem tylko, kiedy nie możemy być w niedzielę na Mszy. Warto podkreślić uczestnictwo w rannej Mszy św. niedzielnej, by później spożyć wspólnie posiłek z rodziną. Niedzielny obiad w gronie rodziny jest jakby przedłużeniem Eucharystii i Komunii św. **Msza ślubna w sobotę po południu** może być potraktowana jako Msza św. niedzielna. Kodeks Prawa Kanonicznego nie określa ani formularza ani dokładnej godziny tej wieczornej celebracji.

Według rozporządzeń Konferencji Episkopatu Polski obowiązuje więc nas pod karą grzechu ciężkiego uczestnictwo we Mszy św. w każdą niedzielę oraz w następujące uroczystości, które mogą wystąpić poza niedzielą: Świętej Bożej Rodzicielki Maryi (1 stycznia), Objawienie Pańskie (6 stycznia), Boże Ciało, Wniebowzięcie NMP (15 sierpnia), Wszystkich Świętych i Boże Narodzenie. Nie jest świętem nakazanym drugi dzień świąt Wielkanocy i Bożego Narodzenia. Niedziela jest w Kościele najstarszym świętem i polega na świętowaniu Męki, Śmierci i Zmartwychwstania Chrystusa – Paschy. Oprócz tego w Kościele obowiązują katolika: uroczystość św. Józefa (19 marca), św. Apostołów Piotra i Pawła (29 czerwca), Niepokalanego Poczęcia NMP (8 grudnia). Te dni jednak są w Polsce dniami pracy, więc Episkopat Polski wniósł do Stolicy Apostolskiej prośbę o zwolnienie wiernych z obowiązku uczestnictwa w Mszy św. i powstrzymania się od prac niekoniecznych w te dni. Jest jednak usilna zachęta, by w te dni uczestniczyć w Eucharystii. Natomiast uroczystość Wniebowstąpienia została w Polsce przeniesiona z czwartku na siódmą niedzielę Wielkanocy.

W dwóch sytuacjach jesteśmy zwolnieni z uczestnictwa we Mszy św.: choroba i potrzeba opieki nad bliźnim. **Trzeba wtedy jednak zastąpić Mszę św. modlitwą oraz wskazane jest przyjąć Komunię duchowo, zapraszając Jezusa do swego serca.** Nie mamy obowiązku oglądania transmisji w telewizji, choć może być to bardzo pomocne. Rodzina, która jest na wakacjach i nie ma możliwości znalezienia kościoła winna zastąpić Mszę św. jakąś wspólną modlitwą lub wspólnym czytaniem Pisma św. (najlepiej czytań danej liturgii). Po opuszczonej Mszy św. niedzielnej bez naszej winy możemy iść do Komunii św.

Druga część tego przykazania mówi o powstrzymaniu się od prac niekoniecznych. Chodzi tu oczywiście o dobrowolną pracę zarobkową i taką, która utrudnia oddawanie czci Bogu i przeżywanie radości świętowania. Np. ktoś jest właścicielem sklepu i handluje w niedzielę. Dorabia się więc na dniu Pańskim, a i zatrudniając innych, uniemożliwia im świętowanie dnia świętego. Podobnie robienie prania w dzień święty, porządków w domu, remontu, odkurzania, zakupów... czy to jest świętowanie dnia świętego? **Katolik idący po Mszy niedzielnej do marketu daje antyświadczenie i staje się gorszycielem!** W ten sposób przyczynia się pośrednio do tego, że biznes w niedzielę się oplaca! Ktoś musi pracować godzinami w sklepie, bym mógł zrobić sobie zakupy w niedzielę. Postawmy się w sytuacji katolika, który zmuszony jest spędzić na kasie w markecie kilka lub kilkanaście godzin w niedzielę! Każdy ma prawo do odpoczynku i uświęcenia dnia świętego! **Niedziela jest dniem Pańskim – dniem poświęconym Bogu!**

2. Przynajmniej raz w roku przystąpić do sakramentu pokuty.

Według tego przykazania każdy katolik powinien wyznać swoje grzechy ciężkie w sakramencie pokuty przynajmniej raz w roku. Skorzystać ze spowiedzi wielkanocnej możemy od Środy Popielcowej do uroczystości Trójcy Przenajświętszej. **Nie oznacza to jednak, że pozostały czas możemy chodzić w grzechu ciężkim nie przyjmując Komunii św.** Nam ani jednego dnia nie wolno trwać w grzechu śmiertelnym! **Spowiedź raz na rok to totalne minimum**, którym Kościół przypomina, byśmy troszczyli się o stan łaski uświęcającej w duszy. Przykazanie to dotyczy więc raczej osób, które zazwyczaj trwają w stanie łaski przez cały rok. Jednak komu się dziś to udaje?

3. Przynajmniej raz w roku, w okresie wielkanocnym przyjąć Komunię św.

Kościół zachęca nas usilnie, byśmy Komunię św. przyjmowali jak najczęściej. Jest to bowiem pełne uczestnictwo w Eucharystii i źródło największych łask. Obecne Prawo Kościoła pozwala nawet na drugą Komunię św. w

jednym dniu, pod warunkiem, że będziemy wtedy na całej Mszy św. **Pod karą jednak grzechu śmiertelnego Kościół zobowiązuje nas do przyjęcia Komunii św. na Wielkanoc.**

Niestety zdarza się, że przykazania przyjęcia Komunii św. w Wielkanoc i spowiedzi raz na rok zaniedbują nawet ludzie pobożni. Katolicy często nie uwzględniają tych grzechów w rachunku sumienia przed spowiedzią. **Spotyka się też po kolędzie chorych, niewychodzących z domu, którzy nie spowiadali się kilka lat, ale jak mówią, oglądają Mszę w telewizji.** Nikt z rodziny nie wpadł na pomysł, by poprosić kapłana, by przyszedł z sakramentami przynajmniej w okresie Wielkanocy. **Zatroszczmy się więc o życie sakramentalne naszych chorych!** Jeżeli nie mają już świadomości, niech przyjmą sakrament namaszczenia chorych. Pamiętajmy też, że kapłani odwiedzają chorych w parafii co miesiąc, udzielając im sakramentów św.

Trzeba również wspomnieć o obowiązku Komunii św. na ostatnią drogę, czyli o tzw. WŁATYKU. **Każdy katolik – jeśli oczywiście jest to możliwe – jest zobowiązany przyjąć Ciało Chrystusa przed śmiercią.**

4. Zachować nakazane posty i wstrzemięźliwość od pokarmów mięsnych, a w czasie Wielkiego Postu powstrzymać się od udziału w zabawach.

Czynienie pokuty jest obowiązkiem każdego. Dlatego Kościół ustanowił dni i okresy pokuty. Różne formy pokuty mają służyć nawróceniu serca, hartowaniu ducha w odrzucaniu pokus. Powstrzymanie się od zabaw pomaga w opanowaniu instynktów i sprzyja wolności serca. **Czynami pokutnymi są modlitwa, jałmużna, uczynki pobożności i miłości, znoszenie cierpień codzienności, wypełnianie obowiązków stanu, wstrzemięźliwość od pokarmów mięsnych i post ilościowy.** Pan Jezus powiedział, że *niektóre duchy wypędza się tylko modlitwą i postem* (por. Mk 9,29).

Nakazany postem jest POST ŚCISŁY, który obowiązuje w środę popielcową i w Wielki Piątek. Usilnie zalecany jest w Wielką Sobotę. Polega on na jednym posiłku do syta i na dwóch tzw. lekkich i na wstrzemięźliwości od pokarmów mięsnych. Post ścisły obowiązuje między 18 a 60 rokiem życia.

Post jakościowy, czyli WSTRZEMIĘŻLIWOŚĆ OD POKARMÓW MIĘSNYCH obowiązuje w każdy piątek roku. Panują tu błędne opinie, że to tylko w piątki Wielkiego Postu lub że w ogóle zostało to zniesione. Post ten obowiązuje na terenie Polski. Np. w Niemczech w piątek jest obowiązek wykonania jakiegoś czynu miłosierdzia.

Wstrzemięźliwość od pokarmów mięsnych w piątek znosi występująca w ten dzień uroczystość i tylko oktawa Wielkanocy. Dla przykładu nie ma w parafii postu w dzień odpustu parafialnego, bo ma to rangę uroczystości. **Wstrzemięźliwość od pokarmów mięsnych w piątek obowiązuje tych, którzy skończyli 14 rok życia.** Kiedy masz problem z postem w piątek, to spójrz na krzyż i pomyśl, ile Jezus zniósł dla ciebie, byś był zbawiony! I pość dla Niego! Ofiaruj swój post np. za grzeszników czy dusze w czyśćcu cierpiące. Wielu zupełnie nie rozumie istoty tego piątkowego wyrzeczenia.

Pamiętajmy, że proboszcz danego miejsca (miejsca posiłku) ma prawo udzielić dyspensy od postu piątkowego (np. na stypę). Może też dyspensować swoich parafian poza ich parafią. Dawniej pielgrzymi cieszyli się wieloma przywilejami. **Stąd istnieje i dziś dyspensacja od pokarmów mięsnych, kiedy jest się w podróży. Podobnie osoby, które stołują się w jednym miejscu i nie mają możliwości wyboru potraw bezmięsnych,** np. żołnierze w stołówce jednostki. Należy jednak pamiętać, że dyspensacja lub uzasadniona niemożność zachowania postu jakościowego w piątek domaga się od chrześcijanina innych form pokuty. Dotyczy to np. tych, którzy w ogóle nie jedzą mięsa. Warto też zaznaczyć, że **post w wigilię Bożego Narodzenia** nie jest już obwarowany przykazaniem kościelnym, ale wynika z polskiej tradycji, którą oczywiście warto zachować.

Kto chce, może pościć częściej, nawet o chlebie i wodzie. Nigdy jednak **nie może być to post kosztem zdrowia czy obowiązków stanu.** Potrzeba tu odpowiedniej roztropności.

Wspomnieć trzeba również o POŚCIE EUCHARYSTYCZNYM. Jest to wstrzemięźliwość od pokarmów i napojów z wyjątkiem lekarstw i wody. Obowiązuje on co najmniej godzinę przed przyjęciem Komunii św. Kto więc chce może sobie narzucić dłuższy post.

Natomiast OKRESAMI POKUTY JEST KAŻDY PIĄTEK (poza uroczystościami i Oktawą Wielkanocy) i **WIELKI POST** – wg Prawa Kanonicznego. **W 2013 r. biskupi Polscy ograniczyli jednak zakaz uczestnictwa i organizacji zabaw do Wielkiego Postu.**

Nieprzestrzeganie zasad postów i okresów pokuty jest grzechem ciężkim! Oczywiście z zasad postu zwolnione są osoby chore. To prawo reguluje miłość!

5. Troszczyć się o potrzeby wspólnoty Kościoła.

Słyszając to przykazanie niejako automatycznie wysuwa się aspekt finansowy. Przykazanie to jednak ma znacznie szersze znaczenie. Już w pierwszych wiekach na Eucharystię przynoszono dary, które przekazywano ubogim. **Wierni mają obowiązek utrzymania kościoła i kapłanów.** Pismo św. mówi: „Pan postanowił, ażeby z Ewangelii żyli ci, którzy głoszą Ewangelię” (1 Kor 9,14).

Nie chodzi więc tu jedynie o wsparcie finansowe parafii, ale o pomoc w wielu inicjatywach Kościoła. Kościół św. to nie tylko budynki, ale przede wszystkim ludzie. Troska o potrzeby wspólnoty to chociażby świąteczna paczka dla ubogiej rodziny, pomoc w sprzątaniu świątyni, pomoc przy ubieraniu choinek w kościele, pomoc przy organizacji Pierwszej Komunii św. czy bierzmowania. To będzie ofiara na misję, na seminarium diecezjalne, wspieranie katolickich mediów, pomoc prześladowanym chrześcijanom. To będzie wrzucenie paru złotych na potrzeby kościoła na tacę, ofiara złożona na kolędzie, z okazji ślubu, pogrzebu, zamówionej Mszy św.

Niech te Przykazania będą jak drogowskazy na drodze naszego życia. Choć z pozoru ograniczają, to jednak dają wolność i są zabezpieczeniem przed duchową pustką w naszych sercach!